

Із виступу Олексія НЕСТУЛІ, ректора ВНЗУ «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Шановні члени Ради! Мабуть усі ми були в очікуванні зустрічі, тому що проголошення курсу реформ, створення відповідної робочої групи та публікації у кооперативній пресі викликали жвавий інтерес як серед кооператорів, тих, хто працює в системі, так і тих, хто пильно за нею стежить. І у кожного на думці своє. Як у Шевченка:

*Той мурує,
Той руйнує,
Той неситим оком
На край світу зазирає
Чи нема країни,
Щоб загарбать
І з собою взять у домовину.
А той щедрий та розкішний
Все храми мурує
Та отечество так любить,
Так за ним бідкує,
Так із його, сердешного,
Кров, як воду, точить!..
А братія мовчить собі,
Витріщивши очі!*

На жаль, досвід реформування різних галузей господарської діяльності України неодноразово підтверджує актуальність слів великого Кобзаря. У зв'язку із цим у багатьох із нас виникає цілком закономірне запитання: чи потрібно реформувати систему, яка, здається, відштовхнулася вже від дна глибокої воронки, в яку її затягували перебудовчо-реформаторські ринкові потоки від другої половини 80-х років минулого століття і наступні двадцять років? Чи потрібно реформування системи, яка почала показувати позитивну динаміку розвитку? На моє глибоке переконання — так, потрібно. Не повторюватиму аргументи, викладені в доповіді, вони цілком переконливі і зрозумілі. Поставлю лише одне запитання: які перспективи кооперативних торговельних чи ресторанних закладів, кожен з яких дотримується кооперативного принципу взаємодопомоги переважно в межах свого підприємства, у

конкурентній боротьбі та, часом, і в конкурентних війнах, з такими мережами, як «Козирна карта», «Сільпо», «Велика кишеня» та інші? Вони вже прибрали до своїх рук значну частину товарообігу у великих обласних центрах. Зараз взялися за районні, а там дійде черга і до сільських населених пунктів. Чи ми й далі проливатимемо «крокодилячі сльози» з цього приводу, чи й далі говоритимемо одне одному про погіршення, ускладнення конкурентного середовища? Чи почнемо прискорено рухатися до сучасних технологій і організаційних форм ведення господарської комерційної діяльності? Тим більше, що вони прийшли у великий бізнес від кооперації тієї ж Швеції, інших скандинавських країн. Їх досвід, взятий на озброєння Тернопільською, Рівненською, Черкаською, деякими іншими облспоживспілками, довів свою ефективність в межах окремо взятої області. Отже, якщо хочемо мати перспективу, треба думати, як в процесі реформування утвердити за собою бренд найширшої, однієї із найбільш потужних мереж держави. В цьому перспектива і споживчої кооперації в цілому, і споживчих товариств зокрема.

Міжнародний кооперативний альянс на конгресі в Канкуні (Мексика) дав дуже переконливий приклад, який підтверджує перспективність такого шляху. На тлі теоретизувань щодо перспектив споживчої кооперації в розвинутих країнах з ринковою економікою до яких, до речі, Україна ще не скоро долучиться, Полін Грін, президент Альянсу, вручила одну із 10 нагород голові правління споживчого товариства із Сполучених Штатів Америки, яке має розгалужену систему маркетів і супермаркетів, але працює у відповідності до кооперативних принципів, виконуючи не лише господарські, а й соціальні функції.

Збереження соціальної місії кооперації, на мою думку, важливіша умова її реформування. Її успішного реформування! І не лише тому, що той, хто стріляє із рушниці, отримує у відповідь постріл із гармати. А ще й тому,

що сучасний бізнес не може бути успішним без соціальної місії. Жодна з успішних компаній Заходу не будувала свій бізнес, виходячи виключно з інтересів отримання прибутку. Кожна з них досягала успіху тоді, коли в центр своєї діяльності ставила соціально значимі цілі та персонал як головний чинник їх досягнення. Тому в процесі реформування необхідно знайти ту «золоту середину», яка б забезпечила поєднання соціальних і бізнесових цілей. З іншого боку, це якраз можливо, провівши реформу, яка б забезпечила якість системи і підвищення ефективності її функціонування.

На моє глибоке переконання, це стосується і системи кооперативної освіти. З цього приводу хотів

би наголосити, що перед реформаторами на всіх рівнях системи — від споживчого товариства до Укоопспілки — стоїть завдання зберегти працю багатьох поколінь кооператорів, зусиллями яких була створена унікальна система кооперативної освіти, яка стала своєрідним індикатором, що система споживчої кооперації взагалі існує, має перспективи впродовж десятиліть, проводила і сьогодні проводить величезну роботу з пропаганди і поширення кооперативних ідей. Тому якщо ми думаємо про майбутню кооперацію, маємо дбати і про майбутню кооперативної освіти, щоб реформування дало новий імпульс її розвитку і розвитку системи в цілому.

Шановні колеги, якщо ми не хочемо стати шевченківською «братією», яка «стоїть собі, витріщивши очі», маємо самі виробити проект реформування системи. В іншому разі її реформування проведуть без нас ті, хто «неситим оком» вже давно поглядає на нас. Дякую за увагу.

